

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 28 czerwca 2018 r.

DUS.I.053.157.2018.BW

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. poz. 1195), zawiadamia, że petycja z dnia 31 marca 2018 r. w sprawie *stworzenia przepisów prawnych, dzięki którym żyjący płatnicy swoich dotychczasowych składek emerytalnych mogliby imiennie wskazywać wybraną przez siebie osobę fizyczną/osoby fizyczne i w wypadku przedwczesnej śmierci, ZUS byłby zobowiązany do zwrotu wskazanym osobom kwoty takich składek*, została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

Petycja, która wpłynęła do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 31 marca 2018 r. zawiera postulat stworzenia przepisów prawnych, dzięki którym żyjący płatnicy swoich dotychczasowych składek emerytalnych mogliby imiennie wskazywać wybraną przez siebie osobę fizyczną/osoby fizyczne i w wypadku przedwczesnej śmierci, ZUS byłby zobowiązany do zwrotu wskazanym osobom kwoty takich składek.

Odnosząc się do zawartego w petycji odwołania do art. 64 Konstytucji RP, pragnę na wstępie zwrócić uwagę, że składka emerytalna, z uwagi na jej przeznaczenie na tworzenie funduszu emerytalnego, posiada publicznoprawny ubezpieczeniowy charakter, który zachowuje nadal po przekazaniu przez Zakład jej części do funduszu emerytalnego, stąd nietrafione jest odwoływanie się do konstytucyjnych reguł chroniących własność.

Jednocześnie informuję, że zasady dziedziczenia środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, krąg osób uprawnionych oraz sposób wypłaty środków (wypłata w gotówce albo wypłata transferowa w przypadku współmałżonka) szczegółowo

określają przepisy ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. *o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych* (Dz. U. z 2017 r. poz. 870). Analogiczne zasady stosowane są do środków zewidencjonowanych na subkoncie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Wskazać jednakże należy, że wyżej wymienione przepisy dotyczą jedynie osób, które były członkami otwartych funduszy emerytalnych. Zgodnie z art. 111 ustawy z dnia 13 października 1998 r. *o systemie ubezpieczeń społecznych* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.) zawarcie umowy z otwartym funduszem emerytalnym było obowiązkowe dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1968 r. Ubezpieczeni urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., z wyjątkiem osób pobierających emeryturę, mogli na swój wniosek przystąpić do wybranego otwartego funduszu emerytalnego.

Natomiast ubezpieczeni urodzeni do dnia 31 grudnia 1948 r. nie zostali objęci reformą systemu ubezpieczenia społecznego, która weszła w życie w 1 stycznia 1999 r. i pozostali w starym systemie ubezpieczenia społecznego, w którym wysokość świadczenia emerytalnego nie była uzależniona od wysokości składek odprowadzanych przez cały okres pracy a np. z ostatnich 10 lub 20 lat pracy. System też nie przewidywał również możliwości dziedziczenia wpłaconych składek.

Dodatkowo nadmieniam, że ustawą z dnia 6 grudnia 2013 r. *o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych* (Dz. U. poz. 1717) wprowadzono również zmianę w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383) dotyczącą dziedziczenia środków zewidencjonowanych na subkoncie ubezpieczonego w ZUS oraz zarejestrowanych na tym subkoncie środków przeniesionych z rachunku w otwartym funduszu emerytalnym. W przypadku śmierci emeryta w okresie pierwszych trzech lat pobierania emerytury, osoba uposażona (wskazana przez emeryta) nabywa prawo do wypłaty gwarantowanej. Wypłata gwarantowana jest ustalana jako różnica między kwotą środków zewidencjonowanych na subkoncie a iloczynem liczby pełnych miesięcy, jakie upłynęły od początku miesiąca, w którym po raz pierwszy wypłacono emeryturę, do końca miesiąca, w którym nastąpiła śmierć emeryta, oraz trzydziestej siódmej części kwoty zewidencjonowanej na tym subkoncie.

Wypłata gwarantowana, czyli jednorazowe świadczenie pieniężne, przysługuje następującym osobom:

- wskazanym przez emeryta (oświadczenie składane w ZUS) jako osoby uposażone,
- jego małżonkowi pozostającemu z nim we wspólności majątkowej (jeśli emeryt nie wskazał osób uposażonych),\
- spadkobiercom emeryta (w pozostałych przypadkach).

Biorąc pod uwagę, że system ubezpieczeń społecznych, funkcjonujący w oparciu o ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2017 r, poz. 1778, z późn. zm.) wraz z innymi ustawami szczegółowo regulującymi prawo do świadczeń wynikających z tego systemu został powołany w celu realizacji praw obywateli do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo i po osiągnięciu wieku emerytalnego lub po utracie jedynej albo jednego z głównych żywicieli (renty rodzinne), to wprowadzenie postulowanych zmian w zakresie zwrotu składek w przypadku śmierci ubezpieczonego przed skorzystaniem przez niego z uprawnień rentowych po pierwsze przyczyniłoby się do konieczności zwiększenia dotacji budżetowych, a po drugie pozbawiłoby osoby uprawnione do świadczeń rentowych po zmarłym (renty rodzinne), gdyż wprowadzenie postulowanej zmiany implikowałoby wprowadzenie innych zmian, niekoniecznie korzystnych dla ubezpieczonych.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że system ubezpieczeń społecznych gwarantuje świadczenia pieniężne z wymienionych tytułów (w razie wystąpienia wymienionych wyżej ryzyk ubezpieczeniowych) w zamian za opłacane składki. Zwrot składek na ubezpieczenia emerytalne oznaczałby obniżenie poziomu zabezpieczenia społecznego członków najbliższej rodziny zmarłego ubezpieczonego.

Podjmując decyzje w sprawach rozwiązań ustawowych, należy uwzględniać wszystkie uwarunkowania funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych, w tym także konieczność zapewnienia wszystkim ubezpieczonym odpowiedniej wysokości świadczeń w razie wystąpienia któregośkolwiek z ryzyk objętych ubezpieczeniami społecznymi.

W przekonaniu resortu rodziny, pracy i polityki społecznej obowiązujące regulacje w zakresie poruszonym w petycji są słuszne i możliwie optymalnie uwzględniają interesy ubezpieczonych.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

z up.
MINISTER
Marcin Zieliński
PODSEKRETAŃ STANU